

Szíveskedjék tenni a saját gyűlölete ellen

Mostanában megsértődnek azok, akiknek „marxista—leninista egyetemi” végzettségét nem fogadják el egyetemi diplomának. Nem könnyű lenyelni, hogy két-három évi előadás-hallgatás, több-kevesebb otthoni tanulás, vizsgázás végül is hiabavaló volt. Ámde bármily nehéz, el kell ismerni, hogy ez az ázsiai évezredekbe oltott bizantinizmus öröklétét feltételező „indoktrináció”, ez a tudományosság látzatában tetszelgő agyprogramozás nem adott hasznosítható tudást. Ellenkezőleg: félrevezetett és hamis útra terelte az érzékeny és kombinálódásra kész neuro-nokat.

A marxizmus—leninizmus alapja az a paradigmaként tálalt tétel volt, hogy a társadalmi mozgások és így a politika kiindulópontja a társadalmi osztályok gazdasági érdeke. Holott: századunk cáfolhatatlanul bizonyítja, hogy a történések mozgató ereje az érzelmi motívumokban, az indulatokban, az irracionálisban rejtezik, s ez a mozgató erő a józan gazdasági érdeket is maga alá gyűri. Ki állíthatja, hogy a balkáni öldöklés a gazdasági célokért folyik? Ellenkezőleg: Szerbia gazdasági érdeke már régen a békekötés lett volna. Ki fedezi föl a gazdasági megfontolásokat a szovjet vezetés budapesti, prágai és afganisztáni durva beavatkozásaiban? Hitler talán gazdasági számítások alapján zúdított pusztító háborút a világra?

Nem. Nem a gazdasági érdek határozza meg a történéseket. A világ sorsára demomonok vannak meghatározó befolyással: hatalomvágy és gyűlölet. Marx egész munkásságát is gyűlölet sugallta, de ezt nem merte bevallani önmagának sem. Azért menekült az áltudományosságba. Marx saját társadalmi körét, a burzsoáziát gyűlölte (valaminek a túlkompensálása volt, minden bizonnyal), s ezért akarta az akkor még csak fejlődő munkássággal föl-fölaltni. Hitler gyermekkorától fogva boldogtalan volt, s kielégíthetetlen bosszúvágy dolgozott benne: a zsidókban a sikeresség szimbólumát látta, s végül ez az eszelős gyűlölet vezérelte őt, mialatt ő vezérelte a vérig sértett német népet. Sztálin az apja iránt való gyűlöletét fojtotta el gyermekkorában, és így vált minden hőhérok felülmúlhatatlan géniuszává. S vajon mit derítene ki a pszichológus Karadzics, ha képes lenne önmagát analizálni? S Gheorghe Funar nem ugyanaz a kép-

let-e, mint egy vérbe borult szemű futballszurkoló? A népekre pedig nem kiváló közgazdászok, hanem emocionálisan (legtöbbször démonian) kisugárzó személyiségek vannak mozgósító hatással.

A gyűlölet forrása valahol a tudattalanban van, s a tudattalanban székelenek azok az ősi tilalmak és parancsok is, melyek az etika alapjai. A „ne ölj” tilalma a faj fennmaradásának feltétele, s ilyenformán már az állatfajok reflexeiben is jelen van (a fajtársakra vonatkozólag). A „ne kívánd felebarátod feleségét és jószágát” az irigységet bénítja gátlással, mielőtt gyilkos gyűlöletté tüzesedik. Ebből következik, hogy a gyűlölet sohasem csupasz és indokolatlan. Minden verekedés úgy kezdődik, hogy a másik visszaütött; a gyűlölet a maga akcióit önmagának a gyűlölet tárgyára való kivetítésével vezeti be. Nem én gyűlölöm őt; ő gyűlöl engem. Aki gyűlöl, védekezik az ellen, akit gyűlöl. Akcióját csak így tudja önmagával és a társadalmi környezettel elfogadtatni. Sztálin — akárcsak az ókorban Nero — önmaga ellen irányuló mind újabb s újabb összeesküvéseket igényelt; Hitler szerint a zsidók támadták meg a németeket.

Mint amiképpen Pető Iván úr szerint a hazai tömegkommunikáció gyűlöletet kelt az SZDSZ ellen.

A mai Magyarországon egy jól meghatározott kör, amely egy mai napig megemészthetetlen szerencsétlenség és vérbűn következtében (Hitler démoni gyűlöletének szárbá szökkenett vetése) engesztelhetetlen és irracionális gyűlöletet táplál az egész magyar nép ellen, és úgy érzi, csak abban találhat kielégülést, ha a magyarokat kárhözottan szenvedni és gyötörödni látja, irracionális konoksággal ezt a saját érzelmi állapotát a magyarságra vetíti ki és szüntelenül hirdeti, hogy a magyarok őt üldözik és gyűlölik. Meghirdeti a „Tegy a gyűlölet ellen” mozgalmat, de nem saját gyűlölködésének csillapítására tesz valamit, hanem a magyarok nem létező gyűlölete ellen védekezik. (Mint az a paranoid lakó, aki lakótársait saját szobájába való behatolással vádolja, miközben ő dezsmálja meg a lakótársak likőröspalackjait.)

Az SZDSZ programalkotó gyűlésén a párt elnöke — feltehetőleg komoly, felelős ember, választásra készülve — pártja ellen való gyűlöletkeltéssel vádolja meg

a televíziót egy ország nyilvánossága előtt, miközben ez a televízió a legnagyobb objektivitással, részletesen és hosszasan foglalkozik az ő programbeszédével, őt olyan előnyös beállításban mutatva be, amennyire csak lehet. Miközben pártja és liberális szövetségesei hónapok óta gondosan ellenőrzött műsoridőfelnyit élveznek ebben a „gyűlöletkeltő” televízióban a kormánypártokkal szemben.

Ez már durva hazugságnak sem tekinthető. Aki tudatosan hazudni akar, nem bolland hazugsága pillanatában lelepleztetni magát. Ez már csak pszichikai komplexusnak tekinthető, olyannak, amely — bármennyire sajnáljuk is a komplexus szenvedő alanyát — súlyos kárt okoz egy nehéz helyzetben lévő országnak, egy sokat szenvedett népnek, mely együtt szenvedett (ha némileg más jellegű csapásoktól is) sarga csillaggal megbélyegzett honfitársaival; egy meggyötört népnek, mely fél évszázada egyik nap az elhurcolt kedves boltost siratta, másnap pedig a kurta értesítést öntözte könnyeivel, mely a fiú vagy a férj halálát tudatta. Felelős állampolgárnak föl kell emelnie szavát a károkozás ellen, akkor is, ha a kárt betegek okozzák; „videant consules” hangzott egykor a római szenátus formulája. Vigyázzanak a konzulok, a felelős tisztviselők, hogy a betegek ápolásában részesüljenek és ne döntsék veszélybe az egészségeket.

Ha pszichotikusok a periférián tűnnek föl, kevésbé veszélyes, mintha ugyanez a politikai galaxis magjában történik. Mert ugyan ki veheti komolyan azt a futóbolondot, aki ilyen szószörnyeteget talál ki: „világnemzeti népuralmista”? Hiszen ez több körrel lekörözte az összes eddig elhangzott rádiókabarét. S a folytatás nem kevésbé: ők nem nációk, hiszen — hungaristák. Ez már utoléri Karinthy halhatatlan persziflázását: „fogjanak meg, fogjanak meg”. Ám ha az 1989 óta első országgyűlési ciklus legnagyobb ellenzéki pártja élén olyanok állnak, akik annyira saját tudattalanjuk elvakító emócióinak rabjai, hogy egy ország nyilvánossága előtt elvesztik valóságérzéküket, aggasztó. Annál inkább az, hiszen a kijelentés, miszerint a Magyar Televízió politikai hírszerkesztősége gyűlöletet kelt az SZDSZ ellen, mértékadó európai politikusok jelenlétében (többek között gróf Lambsdorff) hangzott

el, akik nem tudnak magyarul, és nem tudják ellenőrizni az állítás valóságát, s meg sem fordul a fejükben, hogy az, aki ezt mondta, lelki komplexusok rabja. Kényszerképzetek eredetének vizsgálata pszichológusok dolga, nem politikusoké.

Az állampolgár nyugtalanodik. Hiszen ez a kényszeres lelkikomplexus-kivevítő sorozat, mely 1989-ben Berend T. Iván amerikai ámkofutásával kezdődött, és Financial Times-, New York Times-, Süddeutsche-, Frankfurter-, Unita-, La Stampa- s a többi cikkeken át az ZDF televízió botrányos műsoráig tartott, az elme-gyógyintézeti ápoltak monoton makacsságával folytatódik. A Magyar Televízió alelnökének vagy legalábbis a politikai hírszerkesztőségnek bíróságához kelle-ne fordulnia rágalmazás címén: Az SZDSZ elnöke szíveskedjék állítását bíróság előtt bizonyítani. A vád nagyon súlyos: ha a Magyar Televízió gyűlöletkeltéssel foglalkozik parlamenti pártok ellen, bűncselekményt követ el. Amint nemegyszer meg is tette, Hankiss Elemér tévéelnöksége alatt. Nahlik Gábor vezetése alatt a tévéező ilyesmivel nem találkozott. Soha a Magyar Televízió politikai hírműsora ilyen objektív és valóban közszolgálati nem volt.

A magyar sohasem volt gyűlölködő nép. A perlekedést szerette, de azt is leginkább családon belül (ez a veszte). A gyűlölet idegen volt és idegen ma is számára, Kun Bélától és Samueltól Endre Lászlón és Szálasin át Landeszmännig és Eörsiig. Saját bűneit is mindig vállalta (nemegyszer, sajnos, hetykén), s nem volt soha szokása, hogy másokra vetítse ki.

Azt viszont sohasem fogja „bevenni”, hogy „intelligencia-hányadosa” kisebb, mint pszichopátiával terhelt karrierista politikusoké és feltűnési viselkedésben eszeveszettezen vakaródzó kalandoroké. Szeretné, ha békében hagyják és tisztességesen meg tudna élni, esetleg gyarapodni is. Szeretne tisztességesen és nyugodtan választani, hogy újabb négy évről számíthassa, hányadán áll.

És nagyon szépen kéri Pető Iván elnök urat: tessék szíves lenni nem gyűlölni minket, s kiváltképpen ezt a gyűlöletet nem ránk fogni. Komplexusgyben jó nevű pszichológusokat ajánlhatunk.

Sándor András

Úgy peregnék kis hazánkban az események, hogy szinte minden napra jutna egy-egy olvasói levélre téma. Most már tovább nem tudtam türtöztetni magam a levélírástól, mert

— kezembe akadt otthoni papírjaim rendezése közben az általános iskolai III. osztályos magyar irodalom- és nyelvtanfűzetem 1952-ből,

— olvasom a január 29-i Pest Megyei Hírlapban, hogy újságíró gyakorlatnokokat keresnek,

— olvasom a február 2-i Pesti Hírlapban Eörsi István „vers”-ét 1953-ból és Allen Ginsberg „vers”-ének eörsi fordítását,

— olvasom a Pest Megyei Hírlap február 2-i számában Kereszty András próbálkozását, hátha jó lesz még később ez a kis bratyzás, ezzel a Vödörösrel.

Akkor kezdem az elején. Annak ellenére, hogy mű-

szaki és gyakorlatias ember vagyok, mindig érdekelt és vonzott az írás művészetének tudománya. 1943-as születésű révén nyiladozó értelmem kitérülése a világ értékeinek, eseményeinek felismerésére, a családi neveltetés és az élet és a napi események összefüggéseinek, rejtjelmeinek feldolgozása az 1950-es évekre esett. „Mi lesz ebből a szerencsétlen gyerekből?” — gondolhatták ez idő tájt szegény szüleim. Ráadásul még hittanra is beirattak — amíg a hittantanárt az ávosok el nem vitték —, és még a vasárnapi istentiszteletekre is elmentünk.

Fentiekből több minden következik. Az egyik az, hogy szerettem a magyart (nemcsak a tantárgyat). Ennél fogva lelkesen írtam a magyar fogalmazásra kapott házi feladatokat. Ebből

bemutatok egy szép példányt, amelyet nemcsak azért ajánlok elsősorban a dabas-sári „világnemzeti nemleges” iskola tanítói és a Szöllősynéék felé, mert 1952-ben az akkori nemzeti közti alaptanterv széles látókört követelt meg a nebulóktól, hanem azért is, mert már akkor — nyiladozó értelmem dacára — az osztályharcos (III. osztály) öntudatom elég fejlett volt, és ezért bizony a tanító néniknek és bácsiknak soha nem lehetett eléggé éberem figyelni és a sorok között olvasni.

A másik az, hogy sajnos én már nem tudok az életkorom miatt pályázni a Pest Megyei Hírlap újságíró gyakorlatnok állására, de azért ezúton jelentkezem a MÜK pártoló tagjának becses címére.

A harmadik az, hogy miközben én az otthoni csendes

magányomban Sztálin elvtárs és a reá bízott gyermekek kapcsolatával voltam elfoglalva, valahol Eörsi István az egyik jelenleg legnagyobb élő magyar költő realkommunista agyában, már fogalmazódott a GENERALISSIMUS-hoz frandó költemény.

A negyedik az, hogy bizony nem szabad nekünk, magyar osztályharcosoknak az ördöggel cimborálnunk, mert elvisz! Kereszty András tartsa csak a szoros, baráti kapcsolatát az elvtársával, az MSZP-s Népszabadsággal, a fideszes Magyar Narancssal, az SZDSZ-es Kurírral és Magyar Hírlappal. Megtanulhattuk, hogy a minőség és az érték nem azonos fogalom a mennyiséggel — ebben az összefüggésben a példányszámmal.

További tisztességes újságírást kívánok a lap minden jelenlegi és jövőbeni munkatársának.

Meleg György

Igaz mese

Mese Sztálinról.

Sztálin szeretett a gyermekeket.

Sokat játszott velük.

Utavágot szedtek a gyerekek. Laphét fogtak. Sztálin sokat vitte a gyerekeket sétálni az erdőbe. A folyó mellé is elvitte őket.

A gyerekek is nagyon szeretik Sztálint.

J. H. H.